Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (peto vijeće)

1. kolovoza 2025.*

„Žalba – Mjere ograničavanja poduzete s obzirom na stanje u Ukrajini – Odluka 2014/145/ZVSP – Članak 1. stavak 1. *in fine* – Mjere ograničavanja određene fizičkoj osobi povezanoj s drugom fizičkom osobom na koju se primjenjuju mjere ograničavanja – Pojam ‚povezanost u slučaju dviju osoba povezanih obiteljskom vezom'"

U predmetu C-703/23 P,

povodom žalbe na temelju članka 56. Statuta Suda Europske unije, podnesene 16. studenoga 2023.,

Elena Petrovna Timčenko, sa stalnom adresom u Ženevi (Švicarska), koju zastupaju S. Bonifassi, T. Bontinck i E. Fedorova, *avocats*,

žaliteljica,

a druge stranke u postupku su:

Vijeće Europske unije, koje zastupaju M.-C. Cadilhac i V. Piessevaux, u svojstvu agenata,

tuženik u prvostupanjskom postupku,

Europska komisija, koju zastupaju M. Carpus-Carcea, C. Giolito i H. Krämer, u svojstvu agenata,

intervenijent u prvostupanjskom postupku,

SUD (peto vijeće),

u sastavu: M. L. Arastey Sahún (izvjestiteljica), predsjednica vijeća, D. Gratsias, E. Regan, J. Passer i B. Smulders, suci,

nezavisna odvjetnica: L. Medina,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

saslušavši mišljenje nezavisne odvjetnice na raspravi održanoj 10. travnja 2025.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: francuski

Presudu

1 Svojom žalbom žaliteljica zahtijeva ukidanje presude Općeg suda Europske unije od 6. rujna 2023., Timčenko/Vijeće (T-361/22, u daljnjem tekstu: pobijana presuda, EU:T:2023:502), kojom je taj sud odbio njezinu tužbu za, kao prvo, poništenje, s jedne strane, Odluke Vijeća (ZVSP) 2022/582 od 8. travnja 2022. o izmjeni Odluke 2014/145/ZVSP o mjerama ograničavanja s obzirom na djelovanja kojima se podrivaju ili ugrožavaju teritorijalna cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine (SL 2022., L 110, str. 55. i ispravci SL 2023., L 39, str. 65. i SL 2023./90041, L) i Provedbene uredbe Vijeća (EU) 2022/581 od 8. travnja 2022. o provedbi Uredbe (EU) br. 269/2014 o mjerama ograničavanja u odnosu na djelovanja koja podrivaju ili ugrožavaju teritorijalnu cjelovitost, suverenost i neovisnost Ukrajine (SL 2022., L 110, str. 3. i ispravci SL 2023., L 39, str. 64. i SL 2023./90040, L) (u daljnjem tekstu zajedno: prvotni sporni akti) i, s druge strane, Odluke Vijeća (ZVSP) 2022/1530 od 14. rujna 2022. o izmjeni Odluke 2014/145/ZVSP o mjerama ograničavanja s obzirom na djelovanja kojima se podrivaju ili ugrožavaju teritorijalna cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine (SL 2022., L 239, str. 149.) i Provedbene uredbe Vijeća (EU) 2022/1529 od 14. rujna 2022. o provedbi Uredbe (EU) br. 269/2014 o mjerama ograničavanja u odnosu na djelovanja koja podrivaju ili ugrožavaju teritorijalnu cjelovitost, suverenost i neovisnost Ukrajine (SL 2022., L 239, str. 1.) (u daljnjem tekstu zajedno: sporni akti o zadržavanju), u dijelu u kojem se sporni prvotni akti i akti o zadržavanju (u daljnjem tekstu zajedno: sporni akti) odnose na nju i, kao drugo, naknadu neimovinske štete koju je pretrpjela zbog donošenja spornih akata.

Pravni okvir i okolnosti spora

2 Činjenični i pravni kontekst ovog predmeta iznesen je u točkama 2. do 16. pobijane presude. Za potrebe ovog postupka može se sažeti i dopuniti na sljedeći način.

Odluka 2014/145

3 Nakon invazije oružanih snaga Ruske Federacije na Ukrajinu 24. veljače 2022., Vijeće Europske unije donijelo je 25. veljače 2022. Odluku (ZVSP) 2022/329 o izmjeni Odluke 2014/145/ZVSP o mjerama ograničavanja s obzirom na djelovanja kojima se podrivaju ili ugrožavaju teritorijalna cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine (SL 2022., L 50, str. 1.).

4 Člankom 1. stavkom 1. Odluke Vijeća 2014/145/ZVSP od 17. ožujka 2014. o mjerama ograničavanja s obzirom na djelovanja kojima se podrivaju ili ugrožavaju teritorijalna cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine (SL 2014., L 78, str. 16.), kako je izmijenjena Odlukom 2022/329 (u daljnjem tekstu: Odluka 2014/145), zabranjuje se ulazak na državna područja država članica ili provoz preko njih fizičkim osobama koje ispunjavaju kriterije predviđene među ostalim u njegovim točkama (a), (b) i (e), dok se člankom 2. stavkom 1. Odluke 2014/145 predviđa zamrzavanje financijskih sredstava i gospodarskih izvora fizičkih osoba koje ispunjavaju kriterije predviđene, među ostalim, u njegovim točkama (a), (d) i (g), a ti su kriteriji u biti istovjetni onima iz članka 1. stavka 1. (a), (b) i (e) te odluke. Osim toga, članak 1. stavak 1. *in fine* i članak 2. stavak 1. *in fine* navedene odluke predviđaju da se takve mjere ograničavanja također mogu uvesti u pogledu, među ostalim, fizičkih osoba povezanih s fizičkim osobama na koje se primjenjuju mjere ograničavanja na temelju prethodno navedenih kriterija.

5 Članak 1 stavak 1. izmijenjene Odluke 2014/145 glasi kako slijedi:

„Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi spriječile ulazak na svoje državno područje ili provoz preko njega:

(a) fizičkih osoba odgovornih za djelovanja ili politike kojima se podrivaju ili ugrožavaju teritorijalna cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine odnosno stabilnost ili sigurnost u Ukrajini, fizičkih osoba koje podupiru ili provode takva djelovanja ili politike ili koje ometaju rad međunarodnih organizacija u Ukrajini;

(b) fizičkih osoba koje pružaju materijalnu ili financijsku potporu ruskim donositeljima odluka odgovornima za pripojenje Krima ili destabilizaciju Ukrajine ili koje od njih imaju koristi;

[…]

(e) vodećih poslovnih osoba uključenih u gospodarske sektore koji osiguravaju znatan izvor prihoda Vladi Ruske Federacije, koja je odgovorna za pripojenje Krima i destabilizaciju Ukrajine,

te fizičkih osoba povezanih s njima, kako su navedene u Prilogu.”

Uredba br. 269/2014

6 Vijeće je 25. veljače 2022. donijelo Uredbu (EU) 2022/330 o izmjeni Uredbe (EU) br. 269/2014 o mjerama ograničavanja u odnosu na djelovanja koja podrivaju ili ugrožavaju teritorijalnu cjelovitost, suverenost i neovisnost Ukrajine (SL 2022., L 51, str. 1.).

7 U tom je okviru Vijeće u članku 3. stavku 1. točkama (a), (d), (g) i (g) *in fine* Uredbe (EU) br. 269/2014 o mjerama ograničavanja u odnosu na djelovanja koja podrivaju ili ugrožavaju teritorijalnu cjelovitost, suverenost i neovisnost Ukrajine (SL 2014., L 78, str. 6. i ispravak SL 2014., L 121, str. 60.), kako je izmijenjena Uredbom 2022/330 (u daljnjem tekstu: Uredba br. 269/2014), unijelo iste kriterije kao što su oni navedeni u točki 5. ove presude.

Sporni akti

Prvotni sporni akti

8 S obzirom na ozbiljnost stanja u Ukrajini, Vijeće je 8. travnja 2022. donijelo prvotne sporne akte U uvodnim izjavama 6. i 7. svakog od tih akata navodi se:

„(6) U svojim zaključcima od 24. ožujka 2022. Europsko vijeće navelo je da Rusija svojom ratnom agresijom na Ukrajinu grubo krši međunarodno pravo te je odgovorna za ranjavanje velikog broja civila i gubitak brojnih života i da [Europska] [u]nija ostaje spremna zatvoriti praznine u propisima i usmjeriti sa na stvarno i moguće zaobilaženje već donesenih mjera ograničavanja te brzo provesti daljnje koordinirane snažne sankcije protiv Rusije i Bjelarusa kako bi učinkovito onemogućila sposobnost Rusije da nastavi s agresijom.

(7) S obzirom na ozbiljnost situacije, Vijeće smatra da je primjereno nametnuti mjere ograničavanja vodećim poslovnim ljudima uključenima u gospodarske sektore koji osiguravaju znatan izvor prihoda Vladi Ruske Federacije i osobama koje pružaju potporu Vladi Ruske Federacije ili imaju koristi od nje te fizičkim osobama povezanima s tim osobama, među ostalim i članovima obitelji koji od tih osoba neopravdano imaju koristi.”

9 Osim toga, navedenim aktima žaliteljičino ime dodano je na popis u Prilogu Odluci 2014/145 i na popis iz Priloga I. Uredbi br. 269/2014 zbog sljedećih razloga:

„Elena [Petrovna] Timčenko supruga je milijardera Gennadija Timčenka, navedenog na popisu iz [Odluke 2014/145]. Sudjeluje u javnim poslovima preko Zaklade Timčenko. Stoga ostvaruje korist od Gennadija Timčenka koji je odgovoran za podupiranje djelovanja i politika kojima se podrivaju teritorijalna cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine i za pružanje financijske i materijalne potpore ruskim donositeljima odluka odgovornima za pripojenje Krima i destabilizaciju Ukrajine te ostvarivanje koristi od njih.”

Sporni akti o zadržavanju

10 Vijeće je 14. rujna 2022. donijelo sporne akte o zadržavanju kako bi produljilo mjere ograničavanja donesene protiv žaliteljice. Ti se akti temelje na obrazloženjima koja su istovjetna onima koja se navedena u prvotnim spornim aktima i u prethodnoj točki.

Postupak pred Općim sudom i pobijana presuda

11 Tužbom od 17. lipnja 2022. žaliteljica je od Općeg suda zatražila da poništi sporne akte u dijelu u kojem se odnose na nju i da joj se naknadi neimovinska šteta koju je navodno pretrpjela zbog donošenja tih akata. U okviru svoje tužbe za poništenje žaliteljica je među ostalim tvrdila da je Vijeće počinilo pogrešku u ocjeni time što je smatralo da je ona „povezana”, osobito u smislu članka 1. stavka 1. *in fine* Odluke 2014/145 (u daljnjem tekstu: kriterij povezanosti), sa svojim suprugom, kojem su izrečene mjere ograničavanja osobito na temelju članka 1. stavka 1. točke (a) te odluke (u daljnjem tekstu: kriterij (a)).

12 Pobijanom presudom Opći sud je, među ostalim, u točkama 67. do 85. pobijane presude odbio žaliteljičin tužbeni razlog koji se temeljio na pogrešci u ocjeni. Budući da je u točkama 74. do 76. te presude smatrao da se pojam povezanosti odnosi, među ostalim, na članove iste obitelji povezane zajedničkim interesima koji nadilaze obiteljski odnos koji ih povezuje i da ta definicija nije dovedena u pitanje uvodnom izjavom 7. spornih prvotnih akata, Opći sud je u točkama 77. i 78. navedene presude utvrdio da su žaliteljica, članica upravnog odbora Zaklade Timčenko, i njezin suprug bili njezini osnivači i da su u njoj aktivno sudjelovali jer su bili izravno povezani s njezinim operativnim aktivnostima i imali znatne ovlasti.

13 Opći sud stoga je u točki 79. iste presude zaključio da je Vijeće moglo, a da pritom ne počini pogrešku u ocjeni, smatrati da je žaliteljica unutar Zaklade Timčenko bila povezana sa svojim suprugom, koji je i sâm, kao što to proizlazi iz presude od 6. rujna 2023., Timčenko/Vijeće (T-252/22, EU:T:2023:496), ispunjavao, među ostalim, kriterij (a), i stoga protiv nje donijeti mjere ograničavanja.

14 Osim toga, Opći sud je u točki 82. pobijane presude odbio žaliteljičin argument prema kojem njezine aktivnosti u Zakladi Timčenko nisu bile povezane s invazijom na Ukrajinu jer kriterijem (a) nije bilo predviđeno utvrđivanje takve veze.

15 Osim toga, budući da je odbio druge žaliteljičine tužbene razloge i njezin zahtjev za naknadu štete, Opći sud odbio je tužbu u cijelosti.

Postupak pred Sudom i zahtjevi stranaka

16 Svojom žalbom žaliteljica od Suda zahtijeva da:

– ukine pobijanu presudu;

– ispita meritum tužbe i poništi sporne akte u dijelu u kojem se odnose na nju, i

– naloži Vijeću snošenje troškova obaju postupaka.

17 Vijeće od Suda zahtijeva da:

– odbije žalbu i

– žaliteljici naloži snošenje troškova.

18 Europska komisija od Suda zahtijeva da:

– odbije žalbu i

– žaliteljici naloži snošenje troškova.

O žalbi

19 Žaliteljica u prilog svojoj žalbi ističe tri žalbena razloga, od kojih se prvi temelji na pogrešci koja se tiče prava koju je Opći sud počinio time što je primijenio proizvoljno i pretjerano široko tumačenje kriterija povezanosti u vezi s pojmom „zajednički interesi”, drugi na pogrešci koja se tiče prava prilikom tumačenja pojma „neopravdano” iz uvodne izjave 7. Odluke 2022/582 i, treći na pogrešci koja se tiče prava prilikom tumačenja tog kriterija s obzirom na cilj koji se nastoji postići mjerama ograničavanja, kao i na povredi obveze obrazlaganja.

Prvi žalbeni razlog

Argumentacija stranaka

20 Svojim prvim žalbenim razlogom žaliteljica prigovara Općem sudu da je počinio pogrešku koja se tiče prava prilikom tumačenja kriterija povezanosti jer bi se time omogućilo da se taj kriterij primijeni na fizičke osobe samo zbog postojanja obiteljske veze s osobom na koju se primjenjuju mjere ograničavanja, što je u suprotnosti sa sudskom praksom koja osobito proizlazi iz presude od 13. ožujka 2012., Tay Za/Vijeće (C-376/10 P, EU:C:2012:138). Naime, Opći sud je u točkama 74.

i 76. pobijane presude smatrao da, kada je fizička osoba član obitelji osobe na koju se primjenjuju takve mjere, valja utvrditi objektivno postojanje „preklapanja zajedničkih interesa” koji se ne bi nužno trebali odraziti u gospodarskoj djelatnosti niti bi trebali biti formalizirani u zajedničkoj pravnoj strukturi. Tim nejasnim izrazima Opći sud nastojao je obuhvatiti velik broj situacija, a da ne utvrdi zajedničke interese koji nadilaze sam obiteljski odnos i ne pojasni pojam „preklapanje zajedničkih interesa”, čime je povrijedio načelo pravne sigurnosti.

21 Iako priznaje da je potrebno uzeti u obzir kontekst i okolnosti svakog slučaja, žaliteljica smatra da je Opći sud trebao objasniti zašto takvi zajednički interesi po svojoj prirodi, kvaliteti i količini nadilaze uobičajene zajedničke interese svojstvene svakom obiteljskom odnosu da bi se na temelju njih moglo utvrditi objektivno postojanje takvog preklapanja. Međutim, Opći sud je u pobijanoj presudi zaključio da je žaliteljica povezana sa svojim suprugom, a da pritom nije utvrdio bilo kakvu poslovnu povezanost ili drugu vrstu zajedničkih interesa, bilo da su gospodarski, kapitalni ili drugi, između bračnih drugova izvan običnog obiteljskog odnosa koji ih povezuje. Žaliteljica pojašnjava da je Opći sud u točkama 77. i 78. pobijane presude samo izveo zaključak o povezanosti njezinih i suprugovih uobičajenih dužnosti i ovlasti povezanih sa statusom osnivača dobrotvorne udruge, iako je zajednički interes bračnih drugova za obavljanje dobrotvorne djelatnosti dio njihova obiteljskog odnosa.

22 Vijeće smatra da žaliteljica nastoji dovesti u pitanje ocjenu činjenica koju je Opći sud proveo u točkama 77. i 78. pobijane presude. Međutim, osim u slučaju iskrivljavanja koje ta žaliteljica nije istaknula u ovom slučaju, ocjena činjenica i dokaza nije pravno pitanje nad kojim se može provesti nadzor Suda u žalbenom postupku, tako da argumente navedene žaliteljice u tom smislu treba proglasiti nedopuštenima. U preostalom dijelu Vijeće osporava meritum žaliteljičinih argumenata.

23 Komisija osporava osnovanost žaliteljičinih argumenata.

Ocjena Suda

– *Dopuštenost*

24 Valja podsjetiti da je na temelju članka 256. UFEU-a i članka 58. Statuta Suda Europske unije žalba ograničena na pravna pitanja. Opći je sud jedini nadležan utvrđivati i ocjenjivati relevantne činjenice te ocjenjivati dokaze. Ocjenjivanje tih činjenica i dokaza dakle nije, osim u slučaju njihova iskrivljavanja, pitanje prava koje je kao takvo podložno nadzoru Suda u okviru žalbe (presuda od 4. listopada 2024., Ferriere Nord/Komisija, C-31/23 P, EU:C:2024:851, t. 89. i navedena sudska praksa). Suprotno tomu, Sud je nadležan, na temelju članka 256. UFEU-a, ispitati pravnu kvalifikaciju toga činjeničnog stanja kao i pravne zaključke koje je iz njih izveo Opći sud (presuda od 1. listopada 2014., Vijeće/Alumina, C-393/13 P, EU:C:2014:2245, t. 16. i navedena sudska praksa).

25 U ovom slučaju, Vijeće smatra da žaliteljica nastoji dovesti u pitanje ocjenu činjenica i dokaza koju je Opći sud proveo u točkama 77. i 78. pobijane presude.

26 Taj razlog nedopuštenosti ne može se prihvatiti. Naime, iz žalbe jasno proizlazi da svojim prvim žalbenim razlogom žaliteljica ne nastoji dovesti u pitanje činjenična utvrđenja i ocjene koje se odnose na njezinu povezanost s njezinim suprugom, kako ih je Opći sud iznio u točkama 77. i 78. pobijane presude. Kritizirajući te točke prigovara Općem sudu da je u točki 79. te presude

zaključio da postoji takva povezanost, a da pritom nije utvrdio, protivno kriterijima koje je ipak utvrdio u točkama 74. i 76. navedene presude, zajedničke interese koji povezuju oba bračna druga izvan njihova obiteljskog odnosa. U tim se okolnostima žaliteljičini argumenti odnose na nadzor pravne kvalifikacije činjenica i na pravne zaključke koje je iz njih izveo Opći sud, u smislu sudske prakse navedene u točki 24. ove presude. Stoga je prvi žalbeni razlog u cijelosti dopušten.

– *Meritum*

27 Svojim prvim žalbenim razlogom žaliteljica prigovara Općem sudu, kao prvo, da je u točkama 74. i 76. pobijane presude, protivno sudskoj praksi koja osobito proizlazi iz presude od 13. ožujka 2012., Tay Za/Vijeće (C-376/10 P, EU:C:2012:138), prihvatio tako široko tumačenje kriterija povezanosti da se taj kriterij može primijeniti na fizičke osobe samo zbog postojanja obiteljske veze s osobom na koju se primjenjuju mjere ograničavanja. Također smatra da se širokim tumačenjem Općeg suda povređuje načelo pravne sigurnosti.

28 U ovom je slučaju Opći sud u točkama 74. i 76. pobijane presude smatrao da se pojam povezanosti odnosi osobito na fizičke ili pravne osobe koje su općenito povezane zajedničkim interesima, a da pritom nije potrebna povezanost putem gospodarske djelatnosti. Stoga se taj pojam odnosi na svaku fizičku osobu koja je s osobom na koju se primjenjuju mjere ograničavanja povezana na način koji nadilazi obiteljski odnos. Opći sud je pojasnio da, kad su te osobe povezane obiteljskim odnosom, valja utvrditi objektivno postojanje „preklapanja zajedničkih interesa” koje ne mora nužno biti formalizirano u pravnoj strukturi stvorenoj u tu svrhu.

29 Tom se definicijom pojam povezanosti ne ograničava na postojanje obične obiteljske veze. Tumačenje Općeg suda podrazumijeva, naime, da zajedničke interese koji objektivno nadilaze takvu vezu treba utvrditi kako bi se neke članove moglo smatrati „povezanima” u smislu kriterija povezanosti.

30 Time je Opći sud presudio da zajednički interesi tih članova moraju nadilaziti uobičajenu zajednicu interesa svojstvenu svakom obiteljskom odnosu.

31 Budući da je dovoljno da takvi zajednički interesi objektivno nadilaze obiteljski odnos između dviju osoba o kojima je riječ, nije nužno, kao što je to Opći sud pravilno presudio i suprotno onomu što tvrdi žaliteljica, da se ti interesi odražavaju u gospodarskoj djelatnosti ili da su formalizirani u pravnoj strukturi.

32 Naime, uzimajući u obzir činjenicu da se pojam „povezani” iz članka 1. stavka 1. *in fine* Odluke 2014/145 upotrebljava općenito bez ikakvog drugog pojašnjenja ili kontekstualizacije i da se, kao što to u biti proizlazi i iz uvodnih izjava 6. i 7. svakog od spornih prvotnih akata, određivanjem mjera ograničavanja osobama povezanima s drugim osobama koje su same predmet takvih mjera nastoji izbjeći rizik od zaobilaženja potonjih mjera (vidjeti po analogiji presude od 14. lipnja 2018., Makhlouf/Vijeće, C-458/17 P, EU:C:2018:441, t. 79. i od 1. listopada 2020., Souruh/Vijeće, C-350/19 P, EU:C:2020:784, t. 83.), pojmu povezanosti treba dati široko tumačenje, koje se stoga ne može ograničiti na povezanost prisutnu u poslovnom odnosu ili gospodarskim ili kapitalnim vezama (vidjeti po analogiji presudu od 11. studenoga 2021., Bank Sepah, C-340/20, EU:C:2021:903, t. 56.).

33 Osim toga, Opći sud nije povrijedio načelo pravne sigurnosti time što je pojam povezanosti tumačio na način naveden u točki 28. ove presude. Naime, valja podsjetiti na to da se to načelo, koje zahtijeva da su pravna pravila jasna i precizna te da je njihova primjena za osobe

predvidljiva, osobito kada mogu imati nepovoljne posljedice, ne može shvatiti na način da obvezuje zakonodavca ili sud Unije, u okviru pravnog pravila koje prvi donosi, a drugi tumači, da navedu različite konkretne slučajeve u kojima se apstraktno pravno pravilo može primijeniti, s obzirom na to da se ne mogu unaprijed utvrditi svi ti slučajevi (vidjeti u tom smislu presudu od 4. listopada 2024., Litva i dr./Parlament i Vijeće (Paket za mobilnost), C-541/20 do C-555/20, EU:C:2024:818, t. 159. i 160. i navedenu sudsku praksu).

34 Kao što je to nezavisna odvjetnica naglasila u točki 55. svojeg mišljenja, Opći sud je u točkama 74. i 76. pobijane presude utvrdio, kao što to proizlazi iz točke 28. ove presude, dovoljno jasne i precizne kriterije u svrhu primjene tog pojma u slučaju dviju osoba koje su povezane obiteljskim vezama, iako mu nije bilo potrebno detaljno navesti slučajeve u kojima se navedeni pojam može primijeniti zbog činjenice da ga, s jedne strane, treba široko tumačiti i, s druge strane, kao što je to Opći sud istaknuo u točki 74. pobijane presude i kao što to sama žaliteljica priznaje u svojim dopisima pred Sudom, vrste odnosa koje može obuhvaćati ovise „o kontekstima i okolnostima o kojima je riječ”.

35 Kao drugo, žaliteljica prigovara Općem sudu da je u točki 79. pobijane presude zaključio da je ona povezana sa svojim suprugom, iako, suprotno onomu što je najavio u točkama 74. do 76. te presude, nije utvrdio, s obzirom na činjenična utvrđenja iznesena u točkama 77. i 78. navedene presude, objektivno postojanje „preklapanja zajedničkih interesa” između dvaju bračnih drugova izvan njihova obiteljskog odnosa.

36 U tom pogledu valja podsjetiti na to da, u okviru svojeg nadzora zakonitosti razloga na temelju kojih je donesena odluka o uvrštenju ili zadržavanju imena neke osobe na popisu osoba na koje se primjenjuju mjere ograničavanja, učinkovitost sudskog nadzora zajamčena člankom 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima zahtijeva da se sud Unije uvjeri, uz to da su ti razlozi dovoljno precizni i konkretni, da je barem jedan sam za sebe dovoljna osnova za donošenje te odluke. Osim toga, sud Unije dužan je osigurati da se odluka, koja se na tu osobu osobno odnosi, temelji na dovoljno čvrstoj činjeničnoj osnovi. To podrazumijeva provjeru činjenica navedenih u obrazloženju koje podupire navedenu odluku, tako da sudski nadzor ne smije biti ograničen samo na ocjenu apstraktne vjerojatnosti navedenih razloga, nego se mora odnositi na pitanje jesu li ti razlozi, ili barem jedan od njih ako se smatra sam po sebi dovoljnim da bi podržao tu odluku, dokazani (vidjeti u tom smislu presude od 18. srpnja 2013., Komisija i dr./Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518, t. 118. i 119.; od 28. studenoga 2013., Vijeće/Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, t. 72. i 73. i navedenu sudsku praksu i od 19. prosinca 2018., Azarov/Vijeće, C-530/17 P, EU:C:2018:1031, t. 22. i navedenu sudsku praksu).

37 Kao što to proizlazi iz točke 47. pobijane presude koja nije osporena u žalbi, na žaliteljicu su se primjenjivale mjere ograničavanja na temelju kriterija povezanosti jer je posredstvom djelovanja koje je provodila u okviru zaklade Timčenko sudjelovala u javnim poslovima svojeg supruga, G. Timčenka, te je od njih imala koristi.

38 U točkama 77. i 78. pobijane presude Opći sud naveo je da su žaliteljica i njezin suprug osnovali zakladu Timčenko i da su izravno povezani s njezinim operativnim aktivnostima. Također je utvrdio da je njihova aktivna uloga u toj zakladi osobito potvrđena funkcijama i ovlastima koje obavljaju u toj zakladi. Stoga se Općem sudu ne može prigovoriti da nije provjerio ispunjavaju li ti činjenični elementi kriterije pojma povezanosti utvrđene u točkama 74. do 76. pobijane presude.

39 Slijedom toga, suprotno onomu što tvrdi žaliteljica, valja smatrati, kao što je to nezavisna odvjetnica navela u točki 62. svojeg mišljenja, da je Opći sud, kako bi u točki 79. pobijane presude zaključio da je ta žaliteljica povezana sa svojim suprugom, u smislu kriterija povezanosti, pravilno mogao smatrati da su ti bračni drugovi vezani zajedničkim interesima koji nadilaze uobičajene zajedničke interese svojstvene svakom obiteljskom odnosu, čak i bračnom odnosu.

40 Imajući u vidu navedena razmatranja, prvi žalbeni razlog valja odbiti kao neosnovan.

Drugi žalbeni razlog

Argumentacija stranaka

41 U okviru svojeg drugog žalbenog razloga žaliteljica prigovara Općem sudu da je počinio pogrešku koja se tiče prava tumačeći pojam „neopravdano” iz uvodne izjave 7. Odluke 2022/582. Naime, time što je predvidio mogućnost primjene kriterija povezanosti na članove obitelji koji neopravdano ostvaruju korist od osobe na koju se primjenjuju mjere ograničavanja, zakonodavac Unije želio je, kako bi se izbjeglo da se na takve članove primjenjuju mjere ograničavanja samo zbog njihove obiteljske veze, zahtijevati dokazivanje neopravdane prednosti, odnosno posebne koristi određenog intenziteta koja nadilazi uobičajen obiteljski odnos.

42 Međutim, u točki 76. pobijane presude Opći sud je pojam „neopravdano” protumačio na način da nalaže dokazivanje nematerijalne okolnosti koja se može pripisati članu obitelji o kojem je riječ, odnosno činjenice da je potonji trebao biti svjestan da korist koju ostvaruje potječe od osobe koja ispunjava jedan od kriterija predviđenih za donošenje mjera ograničavanja. Osim činjenice da je nemoguće dokazati nepostojanje takve svijesti, žaliteljica smatra da tumačenje Općeg suda nije „razumno”, s obzirom na to da taj sud nije objasnio kako bi zbog postojanja te svijesti koristi koje proizlaze iz obiteljskog odnosa objektivno mogle postati neopravdane. Osim toga, to bi tumačenje dovelo do toga da član obitelji o kojem je riječ mora *a priori* utvrditi ispunjava li osoba s kojom je povezana obiteljskim vezama kriterije za uvrštavanje predviđene u aktu kao što je Odluka 2014/145, što bi bilo protivno načelu predvidljivosti.

43 Vijeće i Komisija osporavaju žaliteljičine argumente priznajući, podredno, da Opći sud zapravo nije pravilno protumačio izraz „neopravdano”.

Ocjena Suda

44 Svojim drugim žalbenim razlogom žaliteljica u biti prigovara Općem sudu da u točki 76. pobijane presude nije pravilno protumačio pojam „neopravdano” iz uvodne izjave 7. Odluke 2022/582, odnosno jednog od dvaju spornih prvotnih akata.

45 U uvodnoj izjavi 7. Odluke 2022/582, kao uostalom i uvodnoj izjavi 7. Provedbene uredbe 2022/581, koji je drugi od spornih prvotnih akata, navodi se da se mjere ograničavanja mogu uvesti za fizičke osobe povezane s vodećim poslovnim ljudima uključenima u gospodarske sektore koji osiguravaju znatan izvor prihoda Vladi Ruske Federacije i da te povezane fizičke osobe mogu uključivati, kao što to proizlazi iz izraza „uključujući”, članove obitelji koji od tih poslovnih ljudi „neopravdano” ostvaruju korist.

46 U točki 76. pobijane presude Opći sud je, među ostalim, naveo da je upotrebom priloga „neopravdano” zakonodavac Unije želio istaknuti činjenicu da je član obitelji o kojem je riječ morao biti svjestan da korist koju ostvaruje potječe od osobe koja ispunjava jedan od kriterija koji opravdavaju donošenje mjera ograničavanja.

47 U tom pogledu valja presuditi, kao što to stranke jednoglasno priznaju, da Opći sud nije pravilno protumačio prilog „neopravdano” iz uvodnih izjava 7. prvotnih spornih akata.

48 Naime, s jedne strane, iz teksta tih uvodnih izjava 7. ne proizlazi da bi neopravdanost koristi nužno trebala ovisiti o elementu namjere, odnosno o činjenici da je član obitelji o kojem je riječ bio svjestan toga.

49 S druge strane, pojam povezanosti ne može odgovarati ni ograničiti se samo na slučajeve u kojima član obitelji ostvaruje korist od osobe na koju se primjenjuju mjere ograničavanja jer je taj član obitelji svjestan da ta korist potječe od osobe koja ispunjava jedan ili više kriterija za uvrštavanje. Naime, uzimajući u obzir činjenicu da propisivanje mjera ograničavanja na temelju kriterija povezanosti ima za cilj, kao što to proizlazi iz točke 32. ove presude, izbjegavanje rizika od zaobilaženja, takav se cilj ne bi mogao u potpunosti i učinkovito ostvariti ako bi se u pogledu člana obitelji o kojem je riječ trebalo sustavno utvrditi postojanje takve svijesti. Stoga je tumačenje pojma „neopravdano” od strane Općeg suda protivno cilju koji se želi postići kriterijem povezanosti.

50 U tim okolnostima valja smatrati da se uvodnim izjavama 7. spornih prvotnih akata nastoji pojasniti, isključivo kao primjer zbog upotrebe izraza „uključujući” i, prema tome, ne dovodeći u pitanje druge oblike povezanosti, pojam povezanosti u slučaju u kojem su dvije povezane osobe povezane obiteljskim odnosom. Te uvodne izjave 7. odražavaju ideju da se, kao što je to navedeno u točkama 30. do 31. ove presude, na fizičku osobu ne mogu primjenjivati mjere ograničavanja ako nije povezana s osobama na koje se primjenjuju takve mjere zajedničkim interesima koji objektivno nadilaze obiteljski odnos koji ih povezuje.

51 Međutim, pogreška u tumačenju koju je Opći sud počinio u posljednjoj rečenici točke 76. pobijane presude ne utječe na izreku pobijane presude, koja se i dalje temelji na drugim pravnim razlozima, tako da tu presudu ne treba ukinuti (presuda od 6. listopada 2021., Prosegur Compañía de Seguridad/Komisija, C-55/19 P, EU:C:2021:797, t. 106. i navedena sudska praksa).

52 Naime, pogrešno tumačenje pojma „neopravdano” od strane Općeg suda ne dovodi u pitanje tumačenje pojma povezanosti u slučaju članova iste obitelji koje je usvojio u točki 74. i prvoj rečenici točke 76. pobijane presude, s obzirom na to da potonje tumačenje ne sadržava pogreške koje se tiču prava, kao što to proizlazi iz točaka 29. do 32. ove presude.

53 Osim toga, pogreška u tumačenju Općeg suda ne utječe na ocjenu osnovanosti razloga zbog kojeg su se na žaliteljicu primjenjivale mjere ograničavanja. Naime, Opći sud nije ni u jednoj točki pobijane presude ispitao je li žaliteljica bila svjestan da korist koju bi mogla imati na temelju svojeg sudjelovanja u javnim poslovima svojeg supruga posredstvom zaklade Timčenko potječe od osobe koja ispunjava jedan od kriterija za uvrštavanje predviđenih Odlukom 2014/145 i Uredbom br. 269/2014.

54 U tim okolnostima treba odbiti drugi žalbeni razlog kao neosnovan.

Treći žalbeni razlog

Argumentacija stranaka

55 Svojim trećim žalbenim razlogom žaliteljica tvrdi da je Opći sud u točki 82. pobijane presude počinio pogrešku koja se tiče prava i povrijedio svoju obvezu obrazlaganja time što je samo odbio njezin argument prema kojem njezine djelatnosti u okviru zaklade Timčenko nisu ni na koji način povezane s invazijom na Ukrajinu jer se kriterijem (a) kojim se opravdalo donošenje mjera ograničavanja protiv njezina supruga nije predviđalo utvrđivanje takve veze. Smatrajući da mjere ograničavanja koje su protiv nje donesene na temelju kriterija povezanosti moraju biti nužne za ostvarenje ciljeva koji se žele postići sustavom mjera ograničavanja uvedenim protiv Ruske Federacije, a to je izvršavanje pritiska na vladu Ruske Federacije i povećanje troškova djelovanja te države usmjerenog na podrivanje teritorijalne cjelovitosti, suvereniteta i neovisnosti Ukrajine, žaliteljica smatra da je Opći sud u toj točki pobijane presude trebao objasniti kako bi donošenje mjera ograničavanja u odnosu na nju omogućilo postizanje tih ciljeva.

56 Vijeće i Komisija osporavaju žaliteljičine argumente, pri čemu valja pojasniti da Vijeće smatra da je treći žalbeni razlog nedopušten u dijelu u kojem se odnosi na proporcionalnost kriterija povezanosti i mjera ograničavanja donesenih na temelju tog kriterija jer je žaliteljica pred Općim sudom izjavila da odustaje od tužbenog razloga koji se temelji na povredi načela proporcionalnosti.

Ocjena Suda

57 Svojim trećim žalbenim razlogom žaliteljica u biti prigovara Općem sudu da je počinio pogrešku koja se tiče prava i da je povrijedio svoju obvezu obrazlaganja time što u točki 82. pobijane presude nije provjerio i objasnio mogu li se i na koji način mjerama ograničavanja koje su donesene u odnosu na nju postići ciljevi koji se žele postići sustavom mjera ograničavanja uvedenim protiv Ruske Federacije.

58 Uvodno valja naglasiti da žaliteljica u svojoj replici potvrđuje da tim žalbenim razlogom ne ističe povredu načela proporcionalnosti, nego da smatra da je Opći sud trebao provjeriti je li, zbog zajedničkih interesa s njezinim suprugom koji nadilaze obiteljski odnos koji ih povezuje, postojala dovoljna veza između nje i situacije na koju se odnosi sustav mjera ograničavanja uveden protiv Ruske Federacije. U tim okolnostima nije potrebno odlučiti o razlogu nedopuštenosti koji je istaknulo Vijeće.

59 Kad je riječ o meritumu, valja podsjetiti da je Opći sud u točki 82. pobijane presude odbio žaliteljičin argument prema kojem njezine djelatnosti u okviru zaklade Timčenko nisu povezane s invazijom na Ukrajinu. U tom je pogledu naveo da kriterij (a) predviđen, među ostalim, Odlukom 2014/145 nije predviđao uspostavu takve veze.

60 Time Opći sud nije počinio pogrešku koja se tiče prava niti je povrijedio svoju obvezu obrazlaganja.

61 Naime, kao prvo, kao što je to Opći sud u biti pravilno presudio u točki 82. pobijane presude, ni kriterij (a), na temelju kojeg su žaliteljičinu mužu nametnute mjere ograničavanja, ni kriterij povezanosti, na temelju kojeg su u odnosu na žaliteljicu donesene takve mjere, ne predviđaju da je Vijeće dužno izvijestiti da su žaliteljičine djelatnosti povezane s destabilizirajućim djelovanjima

ili politikama Ruske Federacije protiv Ukrajine. Konkretno, kriterij povezanosti ovisi samo o postojanju veze između osobe o kojoj je riječ i osobe s kojom je povezana i na koju se primjenjuju mjere ograničavanja na temelju drugog kriterija za uvrštavanje.

62 Obrazloženje Općeg suda, uostalom, u skladu je sa sudskom praksom Suda prema kojoj važnost ciljeva kojima teži akt Unije kojim se uspostavlja sustav mjera ograničavanja može opravdati negativne posljedice, čak i znatne, za određene osobe, uključujući one koje, poput osoba povezanih s osobom ili subjektom na koji se primjenjuju mjere ograničavanja, nisu ni na koji način odgovorne za situaciju koja je dovela do donošenja mjera o kojima je riječ (vidjeti u tom smislu presudu od 3. rujna 2008., Kadi i Al Barakaat International Foundation/Vijeće i Komisija, C-402/05 P i C-415/05 P, EU:C:2008:461, t. 361. i 362.).

63 Kao drugo, Opći sud u tim okolnostima uopće nije trebao, kako bi odgovorio na žaliteljičin argument prema kojem njezine djelatnosti u okviru zaklade Timčenko nisu bile povezane s invazijom na Ukrajinu, ispitati zasebno pitanje jesu li mjere ograničavanja koje su joj nametnute na temelju kriterija povezanosti omogućile postizanje ciljeva koji se žele postići sustavom mjera ograničavanja koji je Unija donijela protiv Ruske Federacije. Štoviše, dovoljno je podsjetiti na to da se, kao što to proizlazi iz točke 32. ove presude, mjerama ograničavanja određenima povezanim osobama poput žaliteljice nastoji izbjeći opasnost od zaobilaženja mjera ograničavanja koje su primarno određene osobi povezanoj s tim osobama, tako da bi u svakom slučaju bilo nebitno provjeriti omogućuju li mjere ograničavanja donesene protiv žaliteljice postizanje i drugih ciljeva koji se tim sustavom nastoje postići prema njezinim tvrdnjama sažetima u točki 55. ove presude.

64 Slijedom toga, treći žalbeni razlog također valja odbiti kao neosnovan i stoga žalbu odbiti u cijelosti.

Troškovi

65 U skladu s člankom 184. stavkom 2. Poslovnika Suda, kad žalba nije osnovana, Sud odlučuje o troškovima. U skladu s člankom 138. stavkom 1. tog Poslovnika, koji se na temelju njegova članka 184. stavka 1. primjenjuje na žalbeni postupak, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove.

66 Budući da je Komisija postavila zahtjev da se žaliteljici naloži snošenje troškova i da ona nije uspjela u postupku, valja joj naložiti snošenje troškova.

Slijedom navedenog, Sud (peto vijeće) proglašava i presuđuje:

1. Žalba se odbija.

2. Eleni Petrovnoj Timčenko nalaže se snošenje troškova.

Potpisi